

Antwoord

van Gedeputeerde Staten

op vragen van

P.L. Vermeulen (SP)

(d.d. 6 juni 2018)

Nummer

3400

Onderwerp

Besteding subsidie Stichting Fort aan Zee en staat van het Fort aan den Hoek van Holland

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

In de NRC van 2 juni¹ stond een artikel waarin staat dat diverse schuldeisers beslag willen leggen op de bezittingen van stichting Fort aan Zee (Fort 1881) of spullen hebben terug gehaald i.v.m. betalingsachterstanden. Het artikel maakt verder melding van een vertrouwelijke brief (november 2017) van de Gemeente Rotterdam over de financiële situatie van de stichting en de voortgang van de besteding van toegekende subsidies (door de Gemeente, Provincie en EFRO). De brief is als bijlage 1 bij deze vragen gevoegd.

Uit de brief blijkt dat diverse projecten waarvoor subsidie is verstrekt nog niet zijn uitgevoerd. Ook blijkt er een bestuursvacuüm bij de stichting, waardoor deze geen bevoegde rechtshandelingen kan verrichten.

Uit antwoorden op schriftelijke vragen van de SP-fractie in 2014 (nr. 2971) bleek dat de Provincie voor € 290.000,- aan subsidies heeft verleend. Ook in 2016 werd nog een subsidie van € 32.000,- toegekend aan de stichting.

Uit antwoorden op schriftelijke vragen van de SP-fractie (nr. 3016) bleek in 2015 al dat er vertraging was ontstaan bij de uitvoering van de gesubsidieerde werkzaamheden.

1. *Was u voor deze schriftelijke vragen of het artikel in de NRC op de hoogte van het bestaan en/of de inhoud van de brief van de Gemeente Rotterdam (zie bijlage 1)?*
 - *Indien ja, wat heeft u met deze kennis gedaan?*
 - *Indien nee, wat is hier uw oordeel over?*

Antwoord

De brief was niet bij de Provincie bekend. Wel heeft de provincie informatie aan de gemeente Rotterdam aangeleverd t.b.v. het vooronderzoek en was de uitkomst ervan (er is geen aanleiding om aan te nemen dat er sprake is van onoorbare besteding van subsidies en er is geen juridische grond voor een externe audit) telefonisch aan ons medegedeeld.

¹ <https://www.nrc.nl/nieuws/2018/06/01/ruzie-over-fort-hoek-van-holland-a1604784>

De brief, waarvan we via de statenvragen kennis hebben kunnen nemen, lijkt een correct en accuraat beeld te geven.

2. *Bent u door de Gemeente (conform aanbeveling 2 op pag. 2 van de brief) op de hoogte gesteld van het bestuursvacuüm (nog slechts 1 lid in de stichting) van de stichting en het advies nieuwe subsidieaanvragen van een governancecontrole te laten vergezellen?*
- *Indien ja, wat heeft u met deze kennis gedaan?*
 - *Indien nee, wat is hier uw oordeel over?*

Antwoord

De gemeente heeft ons hier niet over ingelicht. Het overlijden van de penningmeester en het vertrek van de directeur (tevens secretaris) waren via onze eigen contacten wel bekend. Niet bekend was dat de directeur na beëindiging van zijn werkzaamheden ook zijn functie als secretaris van het bestuur had beëindigd. Wij betreuren het dat wij hierover niet zijn geïnformeerd door de gemeente.

3. *Welke gevolgen heeft het bestuursvacuüm voor de uitvoering van de werkzaamheden en de subsidieverlening door de Provincie?*

Antwoord

Ten tijde van de subsidieverlening was er geen sprake van een onvolledig bestuur. Of een onvolledig bestuur gevolgen heeft gehad voor de uitvoering van de werkzaamheden kunnen wij niet beoordelen.

4. *Uit de brief blijkt ook dat de stichting technisch failliet was in 2015, maar over de latere jaren is niets bekend.*
- *Welke gevolgen had en heeft dit technische faillissement voor de uitvoering van de werkzaamheden en de subsidieverlening door de Provincie?*
 - *Was is de huidige stand van zaken ten aanzien van de liquiditeit van de stichting?*

Antwoord

Het technische faillissement, veroorzaakt door de sluiting en daarmee het ontbreken aan inkomsten in 2015 zoals in de brief van Rotterdam is te lezen, heeft tot vertraging van een deel van de werkzaamheden geleid.

De stichting heeft bij monde van de eigenaar/ exploitant laten weten een (her)financiering te willen realiseren, waarmee de financiële situatie weer gezond wordt en de verraagde werkzaamheden alsnog kunnen worden uitgevoerd.

5. *Uit de brief blijkt verder dat er naast de stichting zes bv's zijn opgericht rondom het fort.*
- *Is zo'n situatie, waarin mogelijk publieke en commerciële doelen door elkaar gaan lopen (door het eventueel doorsluizen van geld tussen rechtspersonen) een onderdeel dat bij de subsidieverlening betrokken wordt?*
 - *Indien ja, welke conclusie verbindt u hier in dit specifieke geval aan?*
 - *Indien nee, waarom wordt dit niet bij de afweging over subsidieverlening betrokken?*

Antwoord

Als bij de subsidieaanvraag bekend is dat er meerdere bv's zijn, wordt gekeken naar de verhoudingen tussen de bv's, en welke bv welke rol heeft ten aanzien van de subsidie. Dit om de aansprakelijkheid helder te hebben.

Ten tijde van de destijds ingediende subsidieaanvragen was er sprake van een zelfstandige stichting waarvan de bestuurders helder en zichtbaar waren aangegeven. Er waren op dit vlak geen redenen of gronden te vinden om de subsidieaanvraag te weigeren.

Het onlangs verkregen organogram van het Fort waarin de BV-structuur inzichtelijk wordt gemaakt, geeft op dit moment geen aanleiding om dit herzien.

6. *Kunt u een overzicht geven van de voortgang van de werkzaamheden behorende bij alle tot op heden door de Provincie verleende subsidies aan de stichting en het perspectief met betrekking tot de voltooiing van de werkzaamheden?*

Antwoord

Op één na zijn alle subsidies vastgesteld en afgerond. Het betreft:

- DOS-2013-0008211: Opstellen ontwikkelplan bezoekerscentrum Fort Hoek van Holland à € 15.000,00, direct vastgesteld bij verlening op 16-12-2013;
- DOS-2014-0004597: Museale presentatie Fort à € 75.000,00, vastgesteld op 30-12-2016;
- DOS-2016-0002481: Atlantikwall – toegankelijkheid voor bezoekers met een functiebeperking à € 32.000,00, vastgesteld op 20-12-2016.

De gecombineerde subsidie DOS-2013-0008209: Restauratie en ontwikkeling bezoekerscentrum Fort Hoek van Holland à € 200.000,00 is deels gerealiseerd. Het restauratiedeel à € 61.602,00 is afgerond. De overkapping van de gracht à € 138.398,00 is nog niet afgerond.

De te leveren prestatie (overkapping van de gracht) is gedurende de looptijd van de subsidie en met instemming van de provincie gewijzigd van het realiseren van de overkapping in het aankopen van materialen nodig om de overkapping te realiseren. Deze prestatie is, onderbouwd met facturen, binnen de maximale subsidietermijn (tot 31-12-2016) gerealiseerd.

Aanvullend is de eis gesteld dat de plaatsing van de kap vanuit eigen middelen moet worden bekostigd. Zonder het plaatsen van de overkapping wordt hetgeen binnen de projectperiode is verricht niet subsidiabel gesteld. Hiervoor is de datum van uiterlijk 31-12-2017 genoemd. De provincie is nu bereid deze termijn te verlengen tot uiterlijk 31-12-2018. Mocht de overkapping dan niet zijn geplaatst, kunnen de verstrekte middelen voor de overkapping worden teruggevorderd.

7. *Heeft de stichting sinds het begin van de subsidierelatie tot heden consequent melding gemaakt van alle situaties waarin ze dat conform de subsidievoorwaarden verplicht was te doen? (Zie ook diverse antwoorden op schriftelijke vragen nr. 3016).*
- *Indien nee, welke actie heeft u daarop ondernomen en welke gevolgen heeft dat gehad?*

Antwoord

De stichting vraagt op dit punt de nodige provinciale aandacht. Wij hebben een aantal keren moeten rapelleren, waarna via het daarvoor bestemde meldingsformulier

melding is gemaakt van eventuele aanpassing in planning en/ of uitvoering van de projecten.

De wijzigingen in de bestuurssamenstelling zijn niet officieel bekend gemaakt. Was dit wel gebeurd, hadden we sneller aan kunnen dringen op het op sterkte brengen van het bestuur.

8. *In het artikel blijkt dat de expositiemaker Ars Longa vanwege het uitblijven van betaling beslag wil leggen op de bezittingen van de stichting. De expositiepanelen blijken daarbij beschimmeld te zijn.*

Horen deze expositiepanelen bij de door de Provincie verstrekte subsidie voor drie thema-tentoonstellingen (€ 75.000,-)?

- *Indien ja, welke gevolgen heeft de verwaarlozing van de panelen voor de verstrekte subsidie?*

Antwoord

Deze panelen maken onderdeel uit van de subsidie. De subsidie is vastgesteld op realisatie van de vooraf behaalde doelen (op- en inrichting van de expositie) en kent geen voorwaarden of verplichtingen voor wat betreft het onderhoud ervan. Dit is binnen de huidige regels een zaak van de eigenaar van de panelen.

De provincie overweegt, mede naar aanleiding van deze casus, op dit punt de regelgeving aan te scherpen en ook voorwaarden over bijvoorbeeld het onderhoud aan de subsidieverstrekking toe te voegen.

9. *Welke gevolgen heeft het terughalen van de expositiepanelen en/of een beslaglegging op de bezittingen van de stichting voor de museale functie van het complex en daarmee voor de verstrekte subsidies door de Provincie?*

Antwoord

Terughalen van de expositie zal de museale functie doen verschalen, maar die is niet enkel en alleen afhankelijk van de expositie. Het Fort zelf, de herstellende bakkerij, de filmvertoning van de Atlantikwall en de vertoning van de laatste kabinetsvergadering voordat de regering vluchtte, zorgen ervoor dat er ook na het eventueel terughalen van de expositiepanelen nog steeds een museale functie blijft bestaan.

De gevolgen van een eventuele beslaglegging zijn afhankelijk van de uitwerking daarvan en daardoor op dit moment nog niet te overzien.

10. *In antwoord op de schriftelijke vragen met nr. 3016 werd gesteld dat het ook zonder museumregistratie mogelijk is om als stichting een collectie aan te trekken.*

- *Is er op dit moment sprake van een collectie in het fort in de zin van daadwerkelijke objecten met een zekere mate van samenhang in relatie tot het fort of waar het fort voor staat?*
- *Indien nee, is het Fort naar de mening van de Provincie museumwaardig genoeg om te voldoen aan de beoogde doelstellingen?*

Antwoord

Ja, dat is het geval. Onlangs is de (reizende) tentoonstelling 'Verstoven verleden' waar archeologische vondsten die rond de Atlantikwallcomplexen zijn gedaan, in het Fort opgebouwd.

11. *Ook GuideID heeft volgens het artikel te maken met betalingsachterstanden en heeft apparatuur voor de audiotour teruggehaald.*

- *Hoort deze apparatuur direct of indirect bij een door de Provincie verstrekte subsidie?*
- *Indien ja, welke gevolgen heeft het terughalen van de apparatuur?*

Antwoord

De apparatuur maakt, voor zover wij hebben kunnen nagaan, geen deel uit van de door de provincie verstrekte subsidie.

12. *De Provincie heeft een subsidie van € 200.000,00 verstrekt voor de restauratie van het fort. Een deel van deze subsidie is verstrekt voor onder andere schilderwerk en tegelwerk. Volgens een rapport waarvan melding gemaakt wordt in het artikel zit het fort "onder de schimmel" (Zie ook bijlage 2). Volgens antwoorden op schriftelijke vragen (nr. 3016) zou de erfgoedconsulent van de Provincie toezicht houden op een correcte uitvoering van de restauratie.*
- *Is de restauratie tot op heden naar de mening van de Provincie correct uitgevoerd?*
 - *Indien ja, op basis waarvan?*
 - *Indien nee, welke gevolgen heeft dat gehad?*

Antwoord

De provinciale erfgoedconsulent heeft tijdens zijn bezoeken en bij de eindinspectie op de uitgevoerde restauratie geen opmerkingen gehad. De uitgevoerde restauratiewerkzaamheden zijn conform de landelijke vereisten, zoals vastgelegd in de Leidraad Subsidieregeling Instandhouding Monumenten (Leidraad SIM) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), uitgevoerd.

De eindinspectie op de overkapping heeft vanwege de opgelopen vertraging nog niet kunnen plaatsvinden. Zie ook de beantwoording bij vraag 6.

13. *Hoe beoordeelt u het schijnbaar slechte binnenklimaat in relatie tot de door de Provincie verstrekte subsidie voor o.a. schilderwerk en (indien van toepassing) de expositiepanelen?*

Antwoord

Het Fort heeft tijd, energie en geld in de klimaatbeheersing van het Fort geïnvesteerd. De slechte constructie van de koepels blijft echter voor problemen zorgen. De subsidies zijn conform afspraak en in lijn met de richtlijnen uitgevoerd. Dat er nadien alsnog/ wederom problemen optreden, was op het moment van subsidieverstrekking en eindinspectie van de restauratie niet te voorzien. De stichting kan voor dit rijksmonument een subsidie aanvragen bij de RCE voor onderhoud. Vanuit die subsidie kan onderhoud aan o.a. het schilderwerk (deels) of onderzoek naar het klimaat worden bekostigd.

14. *Op welke wijze heeft de Provincie de besteding van de verstrekte subsidie door de stichting gecontroleerd op zowel het niveau van de financiën als de werkzaamheden? En hoe verhoudt zich dat tot de subsidieverordening van de Provincie?*

Antwoord

De stichting moet nog een inhoudelijke en financiële verantwoording met controleverklaring indienen voor de restauratie en de overkapping van de gracht. Dit

wacht op het afronden van de overkapping van de gracht. Zie ook de beantwoording bij vraag 6.

Echter tussentijds – na afronding van de restauratie – is reeds beoordeeld door de provinciale erfgoedconsulent of de restauratie voldoet aan de vereisten. Hieruit kwamen geen bijzonderheden naar voren.

15. *Wat is uw oordeel ten aanzien van de situatie dat volgens de brief van de gemeente een fors deel van de gesubsidieerde werkzaamheden niet is uitgevoerd, maar dat blijkens het artikel de rekening van de stichting leeg is/was. En welke gevolgen heeft dat?*

Antwoord

Kijkend naar de provinciale subsidies is het enige deel, dat (nog) niet is uitgevoerd, de daadwerkelijke plaatsing van de kap. Zie voor de stand van zaken de beantwoording bij vraag 6.

16. *Heeft u de in opdracht van de Gemeente Rotterdam gevraagde Bouwhistorische verkenning Fort Hoek van Holland (door Flexus AWC) betrokken bij de beoordeling van de (voortgang van) de restauraties aan het Fort?*
- *Indien ja, tot welke aanpassingen heeft dit geleid?*
 - *Indien nee, waarom niet?*

Antwoord

De informatie, die ten tijde van de behandeling van de subsidieaanvraag bekend was, is betrokken bij de beoordeling van de subsidieaanvraag. Een nadere, latere bouwhistorische verkenning is niet betrokken bij de behandeling van de subsidieaanvraag omdat dit niet (meer) mogelijk was.

Indien er een verzoek tot aanpassing was gekomen, had dit wel meegenomen kunnen worden. Een dergelijk verzoek is echter niet ontvangen.

17. *De overkapping van de gracht is volgens de brief van de Gemeente nog niet gerealiseerd.*
De subsidie hiervoor is door de Provincie in 2013 al verstrekt.
- *Wat is uw oordeel over deze trage uitvoering van dit deel?*
 - *Binnen welke termijn moet volgens de subsidievoorwaarden de overkapping uiterlijk gerealiseerd zijn en op welke wijze gaat u dit bevorderen?*

Antwoord

De provincie betreurt deze gang van zaken. De realisatie heeft veel/ meerdere tegenslagen en vertragingen gekend. De provincie en de stichting zijn, binnen de geldende mogelijkheden, in gesprek gebleven om naar oplossingen te zoeken.

De laatste afspraak was dat de overkapping uiterlijk eind 2017 daadwerkelijk geplaatst moest zijn, om aanspraak te kunnen behouden op de middelen die reeds ingezet zijn voor de aanschaf van materialen.

De provincie is in het licht van de huidige situatie bereid de termijn nog eenmaal te verlengen naar eind december 2018 met daarbij de kanttekening dat indien deze prestatie niet wordt geleverd er tot terugvordering kan worden overgegaan. Deze

